

Vailla vakinaista asuntoa ry Vuosikertomus 2007

Sisällys

Toiminnanjohtajan ja puheenjohtajan katsaus:

Paistaa se päivä risukasaankin eli valoa tunnelin päässä ..1

FILOSOFIA

Toiminnan tarkoitus ja päämäärä2

Toimintatavat2

TALOUS.....3

TOIMINTA VUONNA 20073

Toiminnan arviointi ja raportointi.....4

Vaikuttamistoiminta.....4

Yhteistyökumppanit4

TIEDOTUS.....4

ASUKKI-LEHTI5

VALTAKUNNALLINEN ALUETYÖ.....5

KANSALAI SJÄRJESTÖTYÖ

Vapaaehtoistyö, jäsen- ja vertaistoiminta6

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ7

MATALAN KYN NYKSEN TOIMIPISTEET

Kohtaamispaikka ja toimisto7

Arskan Pesula.....7

Yökahvila Kalkkers.....8

KOKEILEVAT PROJEKTIT

Yökiitäjä Lepakko.....8

Sällikoti9

VIRKISTÄYTYMINEN JA

PÄIHTEETTÖMÄN ELÄMÄN TUKEMINEN

Vartiosaari ja Soldis10

HENKILÖKUNTA JA HALLINTO10

Hallitus vuonna 200711

Toiminnanjohtajan ja puheenjohtajan katsaus

Paistaa se päivä risukasaankin eli valoa tunnelin päässä

Asuntoministeri Jan Vapaavuoren asettama neljän viisaan työryhmä luovutti pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseen ja poistamiseen tähtäävän raporttinsa *Nimi Ovessa* lokakuussa 2007. Tavoitteena on pitkäaikaisasunnottomuuden puolittamiseen vuoteen 2011 mennessä ja poistaminen vuoteen 2015 mennessä. Vailla vakinaista asuntoa ry:n koko toiminnan tarkoituksena on 20 vuoden aikana ollut yhteismajoituksessa asuvien elinolojen parantaminen ja vaikuttaminen siihen, että JOKAISELLE asuntoa vailla olevalle järjestettäisiin mahdollisuus itsenäiseen asumiseen. Vva ry: n riemuksi työryhmän ehdotusten keskiössä on asuntoloisista luopuminen ja niiden muuttaminen tuetun asumisen yksiköiksi. Yhdistyksen oma tulevaisuuden visio näyttäisi olevan toteutumassa.

Samaa on ehdotettu aiemminkin, mutta nyt poliittinen ilmapiiri ja kuntien tahtotila näyttäisivät olevan kohdallaan. Pääkaupunkiseudulla, jossa asunnottomuusongelma on laajin ja vakavin liikutaan kohti hyvää yhteistyötä ja työtä kehitetään. Koska asiaa ei kuitenkaan ole vielä ratkaistu huolestumme liittyä erityisesti niihin, joiden maksukyky ei vastaa pääkaupunkiseudun

asuntomarkkinoita. Asuntoloista luopumisen lisäksi raportissakin ehdotetut ennaltaehkäisevät toimenpiteet nousevat arvoon arvaamattomaan koska ohjelman toteutuminen on pitkälti kiinni siitä kuinka paljon asumis-, häätö ja velkaneuvonnalla kyetään ennaltaehkäisemään uusia asunnottomia. Huolemme liittyy myös niihin toimintamalleihin ja sääntöihin joita uusille tuetun asumisen yksiköille asetetaan, sillä asukasta ei saada sitoutumaan asumiseensa jos rajat ovat liian tiukat tai ennaltapäätetyt. Tuki ja valvonta tulee järjestää mahdollisimman pitkälle asukkaan kanssa yhteistyössä.

Ympäristöministeriö asetti 17.10.2007 osana hallituksen asuntopoliittisen toimenpideohjelman laatimista, pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman (2008-2011) laatimista varten ohjelmatyöryhmän, jonka työhön yhdistys osallistui syksyllä 2007. Raportti luovutettiin asuntoministerille tammikuun 2008 alussa. Asuntoministeri Vapaavuorelle annamme suuren kiitoksen siitä että hän on hoitanut leiviskäänsä asiaan kuuluvalla vakavuudella. Me hoidamme samaan aikaan oman leiviskämme aikoihin jolloin kaikki eivät muista että asunnottomia on edes olemassa.

Kimmo Aaltonen, puheenjohtaja
Sanna Lehtonen, toiminnanjohtaja

FILOSOFIA

Toiminnan tarkoitus ja päämäärä

Vailla vakinaista asuntoa ry on sosiaaliviraston aloitteesta asunnottomien itsensä vuonna 1986 perustama yhdistys ja sen kotipaikka on Helsinki. Vuodesta 1998 alkaen yhdistys on verkottunut valtakunnallisesti asunnottomien yön verkoston kautta sekä kansainvälisesti eurooppalaisen asunnottomien järjestöjen kattojärjestön Feantsan kautta. Vuonna 2007 Vva ry aloitti konkreettisen yhteistyön aluetyöntekijän voimin Suomen kymmenen suurimman asunnottomuuskunnan kanssa.

Vailla vakinaista asuntoa ry: n tarkoituksena on yhteismajoituksessa asuvien elinolojen parantaminen ja vaikuttaminen siihen, että jokaiselle asuntoa vailla olevalle järjestettäisiin mahdollisuus itsenäiseen asumiseen. Yhdistys levittää tietoa yhteismajoituksen ihmisille aiheuttamista ongelmista ja vaatii yhteiskunnalta toimenpiteitä päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivien asumisoikeuden turvaamiseksi.

Vva ry toimii kolmannella sektorilla asunnottomien edunvalvojana vaikuttaen yksilötasolla kunkin asunnottoman tilanteeseen sekä yhteiskunnallisella tasolla lainsäädäntöön. Jokainen ihminen kykenee asumaan itsenäisesti mikäli saa siihen riittävät olosuhteet ja tuen. Asunto on ihmis- ja perusoikeus, eikä sen puuttumista voida hyväksyä missään olosuhteissa. Yhdistyksen tulevaisuuden visiona on se että asuntoloita ja yhteismajoituspaikkoja ei enää ole ja jokaiselle asuntoa vailla olevalle tai asuntonsa menettämässä olevalle järjestyy kohtuullisessa ajassa ihmisarvoiset kriteerit täyttävä asumispaikka sekä tarvittavat tukipalvelut.

Toimintatavat

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys julkaisee lehteä, tiedottaa yhteismajoituspaikoissa asuvien tilanteesta, harjoittaa neuvontaa asumisasioissa tarvittaessa yhteistyössä sosiaaliviranomaisten kanssa ja tukee päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivien selviytymistä arkielämässä ja lisää heidän osallistumismahdollisuuksiaan yhteiskunnassa.

Vva ry perehtyy yksilöllisesti kunkin asunnottoman tilanteeseen sekä toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tilanteen parantamiseksi. Vva ry perehtyy lainsäädäntöön sekä ajankohtaiseen asuntopoliittikkaan ja sen vaikutuksiin. Vva ry järjestää erilaisia tapahtumia, joihin kävijät,

vapaaehtoiset ja jäsenet voivat osallistua. Vva ry kerää tilastotietoa asunnottomien tilanteesta kävijätilastojen, raporttien, haastattelujen ja tutkimusten avulla sekä välittää tiedon yhteistyötahoille, medialle ja päättäjille. Vva ry osallistuu asunnottomien yön verkoston, sosiaali- ja terveysalan yhteistyöverkostojen, kansainvälisen kattojärjestön Feantsan toimintaan. Vva ry on sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton STKL:n, Helsingin kauppakamarin, Helsingin mielenterveysseuran, Vartiosaariseuran, luonto- ja eläintallichdistyksen sekä Elinkeinoelämän keskusliiton jäsen.

Toimintansa tukemiseksi yhdistys voi anoa määrä- ja apurahoja, toimeenpanna rahankeräyksiä, arpajaisia ja myyjäisiä sekä periä jäsenmaksuja.

TALOUS

Vva ry:n toiminta vuonna 2007 rahoitettiin pääosin Raha- automaattiyhdistyksen avustuksilla. Helsingin kaupungin sosiaalilautakunnalta saatiin avustus Yökahvila Kalkkersin, Vartiosaaren päivätoimintakeskuksen sekä Yökiitäjäbussin toimintaan. Omaa varainhankintaa tehtiin kalenteri ja paitamyynnillä, lipaskeräyksellä sekä Vartiosaaren yöpymis- ja leirimaksuilla. Jäsenmaksu henkilöjäseniltä vuonna 2007 oli 8 e ja Asukki-lehden kanssa 10 e. Kannatusjäsenmaksu oli 60 e. Suomen kulttuurirahasto lahjoitti Sällikotihankkeelle 20 000 euron suuruisen apurahan ohjaaja Reko Lundanin muistorahastosta. Yksityinen lahjoittaja joka ei halua nimeään julkisuuteen lahjoitti Yökahvila Kalkkersin toimintaan 10 000 e suuruisen lahjoituksen. Ilkka ja Vappu Taipale lahjoittivat saamansa päihdepalkinnon 1000 e asunnottomien virkistystoimintaan. Talouden hoidosta vastasi tilitoimisto Laskentapaikka Oy yhdessä toiminnanjohtajan ja hallituksen kanssa.

TOIMINTA VUONNA 2007

Maaliskuussa järjestettiin yhteistyössä Independent Soundsin ja Laurea ammattikorkeakoulun kanssa 2-osaiset Kodittomien varjovaalit, joihin osallistui eduskuntavaaliehdokkaita ja asunnottomia. Toinen tapahtuma pidettiin Kiasman edustalla jossa teetettiin yhdistyksen jäsenten suunnittelema kilpailu eduskuntavaaliehdokkaille, ehdokkaat tutustuivat asunnottoman kärryyn ja Yökiitäjäbussin toimintaan. Toinen tapahtuma pidettiin Ravintolalaiva Väiskissä, jossa järjestettiin asunnottomien ja ehdokkaiden yhteinen lounastapaaminen ja varjovaalit. Vaalien voittajat esiintyivät myös illalla järjestetyssä hyväntekeväisyyskonsertissa Gloriassa. Huhtikuussa koko henkilökunta ja hallituksen edustaja tekivät kansainvälisen kansalaisjärjestövierailun Pietariin 13.-16.4., jossa tutustuttiin kansalaisjärjestö Nochlezhkaan sekä asunnottomien palveluihin Pietarissa. Matkan järjestäjänä ja tulkkina toimi Arskan Pesulan työntekijä. Toukokuussa pidettiin Carry On –kampanjan päätösnäyttely Sanoma-talossa, jonka jälkeen asunnottoman kärry luovutettiin asunnottomille. Lokakuussa kiinteistövirasto pyysi että kärry poistetaan Helsingin kauppatorilta koska se muodostui hygieniahaitaksi. Kärry näyttelytarvikkeineen pyydettiin näyttelyyn Varkauden taidetaloon lokakuussa. Toukokuusta lokakuun loppuun Vartiosaaren päivätoimintakeskus ja Soldis olivat ahkerassa virkistys- ja leirikäytössä. Jäsenet ja vapaaehtoiset suorittivat talkoilla kiinteistöviraston asettamat korjausveloitteet Soldiksessa ja Sällikodin asukkaat korjasivat talkoilla Vartiosaaren rakennuksia. Vartiosaareissa järjestettiin taideleiri toukokuun lopussa, johon osallistui asuntoloiden ja Sällikodin asukkaita.

Asunnottomien yö järjestettiin 17.10 yhteistyössä asunnottomien yön kansalaisliikkeen toimijoiden kanssa teemalla Tanssii tähtien kanssa – yöksi kotiin. Kaksi järjestön työntekijää ja toiminnanjohtaja osallistuivat Feantsan kansainväliseen seminaariin Espanjan Zaragosassa 18.–20.10.07. Seminaarin aiheena oli asunnottomien työllistymisen esteet ja mahdollisuudet.

TOIMINNAN RAPORTOINTI JA ARVIOINTI

Koko Vva ry: n vuoden 2007 toiminta kävijätilastoineen raportoitiin sidosryhmille, rahoittajille sekä yhteistyökumppaneille neljännesvuosittain. Arviointi suoritettiin yhdistyksen sisäisenä arviointina neljännesvuosittain. Menetelminä käytettiin perinteisen arvioinnin lisäksi osallistavaa arviointia. Yökiitäjäbussin väliraportin toimitti ulkopuolinen taho. Arvioinnin suunnittelussa käytettiin apuna STKL:n JÄRVI-hankkeen seminaareja ja materiaaleja. Yökahvilan työntekijä haastatteli yökahvilan kävijöitä opinnäytetyötään ”Joi mies vettä tai viinaa - kertomuksia katuasunnottomuudesta” varten. Työntekijä valmistui sosionomiksi. Toimintaa arvioitiin myös kuukausittain koko henkilöstön kokouksissa ja toimipisteissä viikoittain.

VAIKUTTAMISTOIMINTA

Yhdistyksen toiminnanjohtaja ja työntekijät osallistuivat vuoden aikana lukuisiin asunnottomuutta käsitteleviin koulutuksiin ja tilaisuuksiin. Toiminnanjohtaja kutsuttiin mukaan ympäristöministeriön asettamaan pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelman ohjelmatyöryhmään, jossa konkretisoitiin 4 viisaan miehen Nimi Ovesa –raportin ehdotukset. Toiminnanjohtaja valittiin syksyllä myös Eurooppalaisen asunnottomuusjärjestön Feantsan yhteiskunnallisen osallisuuden työryhmään seuraavaksi 2-vuotiskaudeksi. Toiminnanjohtaja kutsuttiin puhumaan asunnottomien tilanteesta Suomen 5. sosiaalifoorumiin 21.4, Pääkaupunkiseudun osaamiskeskuksen Soccan seminaariristeilylle Ruotsiin 9-11.5 ja asunnottomuusseminaariin Paasitorniin 17.10 sekä Asuntoreformiyhdistyksen ARY: n tilaisuuteen Ostrobotnialle 20.11.

Yhdistys antoi lausunnon eduskunnan ympäristövaliokunnalle asumisen edistämisestä 27.9 ja valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristövaliokunnalle erityisryhmien asumisesta 12.10. Lausunnoissa otettiin kantaa mm. pienituloisten asumisen mahdollisuuksiin pääkaupunkiseudulla sekä ehdotettiin erityisryhmien investointiavustusten eriyttämistä vanhusten investointiavustuksista. Helsingin kaupunki pyysi yhdistykseltä elokuussa maankäytön ja asumisen suunnitelmaa varten lausunnon.

YHTEISTYÖKUMPPANIT

Vva ry tekee yhteistyötä sekä paikallisesti pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysjärjestöjen ja viranomaisten että valtakunnallisesti 10 suurimman asunnottomuuskunnan järjestöjen ja viranomaisten kanssa. Pääasialliset yhteistyökumppanit pääkaupunkiseudulla vuonna 2007 olivat Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca, Asunnottomien sosiaalipalvelut ASSO, Elämäntapaliitto, Suoja-Pirtti Ry, Ympäristöministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Y-säätiö, Ara, matalan kynnyksen päiväkeskukset Pääskylänrinteen päiväkeskus ja Stoori, Selviämishoitoasema, Säilöönottosuoja, poliisi, sosiaalipäivystys. Valtakunnalliset pääyhteistyökumppanit olivat

TIEDOTUS

Vva ry:n ulkoisen tiedotuksen pääajatus on mahdollisimman konkreettinen ja asunnottoman elämää lähellä oleva informaatio, jonka taustalla on lainmukaisten oikeuksien toteuttaminen. Tiedotustyön lähtökohta on välitön kosketus asunnottomuuteen ja asunnottoman arkeen sekä Vva ry:n matalan kynnyksen periaate.

Julkisuudessa on erityisesti pitkäaikaisasunnottomuudesta vuosien kuluessa muodostunut kuva, jossa asunnoton nähdään pultsarina ja muovikassinkantajana. Tämä etäännyttää varsinaisen asian: toisaalta asunnottomuuden takana on aina henkilö ja hänen historiansa, toisaalta asunnottomuus on muuttunut yhteiskunnan muuttuessa. Asunnottomuus voi osua kenen tahansa kohdalle, kun tietyt tekijät elämässä osuvat yhtäaikaisesti tiettyyn ajanjaksoon. Metsien ja rantojen miesten aika on muuttunut katuasunnottomuuden ajaksi. Asunnottomien polvi on jo nuorentunut ja mm. päihdeongelmat monimutkaistuneet.

Vva ry:n tiedotustoiminta ja Asumus-lehti pyrkivät korjaamaan nämä käsitykset ja osoittamaan, että asunnoton ei ole objekti vaan toimiva subjekti. Me kaikki elämme samassa yhteiskunnassa, johon jokaisen tulee voida osallistua.

Vuonna 2007 Vva ry lähetti lehdistötiedotteet toiminnastaan STT:lle, valtakunnallisille päälehdille, kaikkien tv- ja radiokanavien toimituksille, kaupunkilehdille sekä yhteistyökumppaneille. Tiedotteita lähetettiin mm. Carry ON –kampanjan seurannasta, tempauksista ja päätösnäyttelystä, kansanedustajien varjovaaleista, Vaasan aukion siivoustempauksesta, Vva:n yleisötilaisuuksista ja Yökahvila Kalkkersin toiminnasta neljännesvuosiraportteihin perustuen.

Lisäksi Vva ry vastasi koko Helsingin Asunnottomien yö -tapahtuman tiedotuksesta ja järjesti tapahtuman tiedotustilaisuuden. Tapahtuman tiedotuksessa kiinnitettiin huomiota asumiseen juridisena perusoikeutena, jonka Suomi on EU:ssa hyväksynyt – teema, jota Vva ry on nostanut toistamiseen esille. Tiedotustilaisuuden yhteydessä medialle järjestettiin mahdollisuus tutustua Sällikodin toimintaan ja asukkaisiin. Tiedotusvälineille järjestettiin muutoinkin tapahtumien yhteydessä mahdollisuus suoraan keskusteluun asunnottomien tai asunnottomuuden kokeneiden kanssa.

Toimintavuonna päättyneen Carry ON –kampanjan päätösnäyttely järjestettiin Sanomatalossa. Yhteenvedona kampanjasta julkaistiin sekä Sanomatalon valokuvanäyttelyssä että Asumus-lehdessä blogi, jossa kärryn vaiheita seurattiin. Samoin julkistettiin kampanjaan liittyneen asunnottomuuskyseilyn tulokset.

Asunnottoman kärrykampanja oli yksi esimerkki Vva ry:n tavoitteesta soveltaa tiedotuksessa nykyaikaisen markkinoinnin keinoja yhteiskunnalliseen ongelmaan, johon tämäntyyppistä toimintaa harvemmin yhdistetään. ”Poikkiyhteiskunnallisen” kampanjatoiminnan tuloksena asunnottomuus nousi esiin mm. Arkkitehti-lehdessä ja Glorian koti –lehdessä. Vastaavilla keinoilla asunnottomuusasiasta tietoisien yleisön määrää pyrittiin laajentamaan muissakin tiedotusvälineissä.

Internet

Vva ry:n kotisivuja lukevat sekä yhdistyksen palveluja tarvitsevat että sosiaalialan ammattilaiset. Toimintavuonna 2007 huomioitiin kotisivujen helppolukuisuus. Vva ry:n toimipisteiden kävijäohjeet selkeytettiin. Tärkeäksi koettiin, että netin käyttäjälle tarjoutuu etusivulta pääsy kaikkeen tarpeelliseen tietoon ilman että asioita on etsittävä useamman linkin takaa.

ASUKKI-LEHTI

Asunnottoman yksineläjän lehti Asumus ilmestyi neljä kertaa vuoden aikana. Asumus-lehden päätoimittajaksi valittiin yhdistyksen jäsen Pekka Peltomäki. Toiminnanjohtaja toimi vastaavana päätoimittajana. Toukokuussa Vva ry:lle palkattiin osa-aikainen tiedotussihteeri, joka toimi myös Asumus-lehden toimitussihteerinä. Aiemmin tiedotuspalvelut ostettiin ostopalveluna.

Kaikki Asumus-lehden tekijät ovat välittömästi tekemisissä asunnottomuuden ja asunnottoman arjen kanssa tai kokeneet sen itse. Tekijöitä ovat mm. jäsenet, asuntoloiden asunnottomat, harrastaja- ja ammattikirjoittajat, kuvittajat ja sosiaalialan ammattilaiset. Lehden lukijakunta koostuu asunnottomista, asunnottomuuden kokeneista sekä sen poistamiseksi työskentelevistä.

Esimerkiksi monet tutkijat ja päättäjät eivät muulla tavoin ole suoraan päässeet lähelle asunnottomuuden konkretiaa. Asumus ympärille on muodostunut tukiyhteisö, johon kuuluu edustajia kaikilta yhteiskunnan sektoreilta.

VALTAKUNNALLINEN ALUETYÖ

Vva ry:n aluetyöntekijä aloitti työnsä huhtikuussa. Vailla vakinaista asuntoa ry asetti vuoden 2007 tavoitteeksi valtakunnallisen yhteistyö- ja informaationvaihtoverkoston rakentamisen Suomen kymmenen suurimman asunnottomuuskuunnan kanssa. Kuntien määrittelyn perusteena käytettiin Valtion asuntorahaston vuoden 2006 kuntakyselyiden pohjalta tekemää selvitystä. Kyseisten

kuntien joukossa olivat Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku, Lahti, Kuopio, Joensuu, Oulu ja Jyväskylä. Yhdistys halusi entisestään vahvistaa yhteistyötä tahojen kanssa, jotka työssään kohtaavat ja auttavat asunnottomia tai ovat muulla tavoin tekemisissä asunnottomuuden kanssa. Yhtenä tavoitteena oli kerätä ajankohtainen tieto asunnottomien tilanteesta ja paikoista, joissa heitä avustetaan yhdistyksen ja yhteistyökumppaneiden käyttöön.

Helmi-maaliskuussa Helsingin yliopiston sosiologian opiskelija Marko Kettunen suoritti harjoittelunsa Vva ry:llä kartoittamalla kymmenen vaikeimman asunnottomuuskuunnan profiilia ja niissä olevia asunnottomien palveluita. Raportti toimi pohjamateriaalina aluetyöntekijän työlle. Valtakunnallistumista suunniteltaessa hyödynnettiin myös Asunnottomien yön verkostoa. Aluetyöntekijä toimi Vailla vakinaista asuntoa ry:n edustajana Suomen kunnissa. Aluetyöntekijä tutustui moniin eri matalan kynnyksen periaatteella toimiviin toimintayksiköihin ja ensisuojiin sekä miesten ja naisten asumisyhteisöihin. Tällaisia paikkoja olivat muun muassa Kansalaistalo Joensuussa ja Elämäntapaliiton elokolat Helsingissä, Turussa ja Lahdessa sekä evankelis-luterilaisen seurakunnan päiväkeskus Musta Lammas Tampereella. Sirkkulanpuiston toimintayhdistyksen ylläpitämiin asumisyhteisöihin tutustuttiin Kuopiossa ja Naisten Suojakoti ry:n tarjoamiin asumispalveluihin Tampereella. Lisäksi vierailuja tehtiin kunnan alaisuudessa toimiviin paikkoihin, kuten Sirkkalan päiväkeskukseen Turussa. Lisäksi aluetyöntekijä vieraili etsivää ja ennaltaehkäisevää kenttätyötä tekevään yksikköön Tampereella. Samalla paikkakunnalla tutustuttiin myös tuki- ja kriisityötä sekä tehostettua palveluohjausta tekevään yksikköön. Lisäksi aluetyöntekijä loi kontaktia työttömien yhdistykseen Oulussa. Tapaamisten aikana kuultiin vierailtavan kohteen periaatteista, toimintatavoista ja käytännön työstä sekä nähtiin toimitilat. Tapaamisten aikana käytiin lisäksi keskustelua hyvistä käytännöistä ja yhteistyöhön liittyvistä mahdollisuuksista.

Aluetyöntekijä osallistui kuntavierailujen lisäksi lukuisiin kokouksiin ja seminaareihin. Tärkeä osa aluetyötä on ollut yhteydenpito alalla toimivien verkostojen välillä sekä välittää tietoa niin työyhteisön sisällä kuin yhteistyökumppaneille. Tiedonvälittämisen keinoina olivat muun muassa kuukausittaiset työryhmän väliset kokoukset sekä järjestön julkaisema asunnottoman yksineläjän lehti Aukki. Hankitun ja saadun informaation pohjalta koostettiin kansio, johon koottiin tietoa kunnista ja alueella toimivista matalan kynnyksen periaatteella toimivista paikoista. Lisäksi tarkastelun kohteena olivat myös asunnottomille suunnatut asumisyksiköt sekä muut tahot, jotka auttavat ja tukevat alueella eläviä asunnottomia.

KANSALAIJÄRJESTÖTYÖ

Vapaaehtoistyö, jäsen- ja vertaistoiminta

Vapaaehtoistyön koordinaattorina toimi yhdistyksen järjestösihteeri. Jäsenet osallistuivat kaikkiin vuoden aikana järjestettyjen tapahtumien järjestelyihin, Aukki-lehden tekoon ja jakamiseen sekä Vartiosaaren toimintaan. Vva ry: n jäsenet ja vapaaehtoiset tekivät laskiaisretken Vartiosaareen 19.-20.2. Kärrytapahtuman, kodittomien varjovaalien ja asunnottomien yön tapahtumien lisäksi jäsenet ja vapaaehtoiset osallistuivat Helsingin kaupungin järjestämiin siivoustalkoisiin 15.5 siivoamalla Sörnäisten aluetta. Tapahtuma uutisoitiin ja tempauksen ideana oli se että asunnottomat siivoavat kotinsa eli kadun. Jäsenet osallistuivat Tervalammen kartanon Elotreffeille 11.8. Jäsenet ja henkilökunta kävivät katsomassa Kaapelitehtaan valssaamalla vapaan teatteriryhmän Taivasvaraston esityksen ”*Koditon*” 5.12.

Järjestön toimisto Kinaporinkadulla ja Kohtaamispaikka Vaasankadulla toimivat jäsenten kohtaamispaikkoina. Jäsentapahtumista tiedotettiin myös yhdistyksen internetsivuilla.

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Huhtikuussa Vva ry jatkoi vuosia sitten alkanutta yhteistyötä Pietarilaisen kansalaisjärjestön Nochletskan kanssa tekemällä vierailun kansalaisjärjestöön. Humanitäärisenä apuna järjestölle vietiin terveydenhoitoon liittyviä tarvikkeita. Pietarissa tutustuttiin Pietarin asunnottomien palveluihin ja sovittiin jatkoyhteistyöstä ja vastavierailusta Suomeen. Pietarin televisio haastatteli toiminnanjohtajaa vierailun yhteydessä. Toiminnanjohtaja ja aluetyöntekijä osallistuivat ja käyttivät puheenvuoron Pääkaupunkiseudun osaamiskeskuksen Soccan asunnottomien hankkeen järjestämällä seminaaristeilyllä ”Asunnottomien palveluiden kehittäjät kansainvälisillä vesillä”. Laivaseminaarin lisäksi tutustuttiin Tukholman asunnottomien palveluihin. Yökiitäjä-bussin henkilökunta vieraili myös syksyllä tutustumassa Tukholman etsivän työn yksikköön ja terveysneuvontapisteeseen. Sällikodin hankevastaava osallistui Ersta Diakonin järjestämään pohjoismaiseen verkostoseminaariin ”Den tveksamma välfärden” 15.-17.11., jossa luotiin pohjoismaista verkostoa ja käsiteltiin kaikkein syrjäytyneimpien asunnottomien asemaa. Järjestön työntekijöitä osallistui 18.-20.10. Feantsan kansainväliseen seminaariin Espanjan Zaragosassa, jossa käsiteltiin asunnottomien työllistymisen esteitä ja mahdollisuuksia. Yökiitäjä toimi osana Feantsan ENHW-verkostoa (*European Network of Homeless Health Workers*).

MATALAN KYNNYKSEN TOIMIPISTEET

Kohtaamispaikka ja toimisto

Vailla vakinaista asuntoa ry: n toimisto Kinaporinkadulla ja Kohtaamispaikka Vaasankadulla toimivat matalan kynnyksen periaatteella asunnottomien neuvontapisteinä sekä yhdistyksen jäsenten ja vapaaehtoisten kohtaamispaikkoina. Toimipisteissä on vertais- ja ammattineuvonnan lisäksi mahdollisuus soittaa maksutta asunto- ja virka- ja sukulaisuussuhteisiin liittyviä puheluita sekä osallistua toimintaan. Järjestön toimistossa hoidetaan myös hallintoon liittyvät tehtävät.

Kerran kuussa kohtaamispaikassa pidettiin kävijäkokoukset, joissa ideoitiin tulevia tapahtumia. Asukki-lehden palaverit pidettiin toimiston tiloissa. Kohtaamispaikassa työskenteli oppisopimustyöntekijä syyskuun loppuun saakka, joka toimi Arskan Pesulan työparina. Lokakuun alussa Kohtaamispaikka suljettiin ja toiminta siirrettiin säästötoimenpiteiden vuoksi kokonaan yhdistyksen toimistolle. Kohtaamispaikan yhteydessä oleva taitojenvaihtoverstas oli yhteiskäytössä Kriminaalihuoltosäätiön kanssa. Verstaalla syksyllä 2006 ollut vapaaehtoinen puuseppäohjaaja lähti opiskelemaan vuoden 2007 alussa eikä korvaavaa opettajaa saatu tilalle. Verstaalle hankittiin mm. koristetaltat yhden Sällikotiin muuttaneen henkilön työtä varten. Verstasta käytettiin pääasiassa Vartiosaaren remontoinnissa. Vva ry: n Kriminaalihuoltosäätiöltä välivuokraamasta tukiasunnosta luovuttiin lokakuun lopussa tukiasunnon pidosta johtuneiden hankaluuksien vuoksi. Yhdistyksen puhelinjärjestelmä uusittiin kokonaan.

Tammikuussa kohtaamispaikan kävijät vierailivat Helsingin kaupunginteatterissa katsomassa esitystä *Maailman huonoin laulaja*. Taidepäivää vietettiin maaliskuussa ja taideleiri järjestettiin Vartiosaareissa 31.5.-1.6. Toukokuussa osallistuttiin *Maailma kylässä* -festivaaleille. Vartiosaareen tehtiin virkistäytymisretki heinäkuun lopussa. Kohtaamispaikassa järjestettiin ohjelmalliset pikkujoulut 14.12.

Arskan Pesula

Arskan pesula on kohtaamispaikan yhteydessä toimiva pesula, jossa on yksi suihku ja pesu- ja kuivauskone. Arskan Pesulassa on mahdollisuus huolehtia henkilökohtaisesta hygieniastaan, saada terveysneuvontaa, vaihtaa ja pestä vaatteensa. Koska suurin osa Arskan Pesulan kävijöistä on miehiä, Arskan Pesulassa on myös parranajoon liittyvät välineet.

Arskan pesulassa tehtiin vuonna 2007 paljon pienimuotoisia haavanhoitoja sekä pestiin kadulla asuvien kävijöiden vaatteiden lisäksi myös tuki- ja vuokra-asunnoissa asuvien vaatteita. Arskan pesula sai runsaasti vuoden aikana lahjoitusvaatteita, jotka jaettiin kävijöille. Kävijöiden suurin yksittäinen terveydenhoidollisia toimenpiteitä vaativa tilanne oli kävijöiden huonossa kunnossa olevat jalat. Arskan pesulan vastaanotto siirrettiin toimistolle lokakuun alussa, koska taloudellisen tilanteen vuoksi kohtauspaikkaan ei voitu palkata työntekijää loppuvuodeksi. Arskan Pesulan työntekijä teki näin ollen paljon myös kenttä- ja lähityötä saattamalla kävijöitä erilaisten palveluiden piiriin. Arskan Pesulan työntekijä vastasi henkilökunnan opintomatkan järjestämisestä Pietariin huhtikuussa.

Yökahvila Kalkkers

Yökahvila Kalkkers on yöaikaan avoinna oleva asunnottomille tarkoitettu kriisi- ja neuvontapiste, josta kävijät ohjataan eteenpäin tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Yökahvilassa on ammattiavun lisäksi mahdollisuus levähtää, saada vertaisapua sekä ostaa syötävää nimelliseen hintaan.

Sällikodin avaaminen helmikuussa 2007 vaikutti yökahvilan kävijämääriin, jokin osa kadulla pitkään olleista kävijöistä sai asumispaikan. Myös kahvilan savuttomuus saattoi vaikuttaa kävijämäärien laskuun sekä syksyllä kahvilan epäsäännöllinen aukiolo. Poliisi, seurakunnat, yhteistyökumppanit, ohikulkijat ja Vva ry: n oma Yökiitäjä-bussi ohjasivat kävijöitä Kalkkersiin. Suurimmat käyntien syyt olivat asuntolaan pääsyn este päihtyneenä, yöpaikan puute, seuran tarve, parisuhdeongelmat, kylmyys ja ravinnonpuute. Myös tuttavien mukana ja kehottamina tultiin yökahvilaan.

Syksyllä 2007 yökahvilasta tehtiin kävijöiden kanssa retkiä Kansalaisareenan iltatapahtumiin, jonka jälkeen Kalkkers avattiin yhdessä kävijöiden kanssa. 28.11 Yökahvilassa järjestettiin Iskelmäiltamat osana Kallio Kipinöi tapahtumaa, jolloin kävijöille oli ohjelmassa tanssia, yhteislaulua, standup-komiikkaa ja tarjoilu. 13.12 Yökahvilassa vietettiin pikkujouluja ja Itsenäisyyspäivää juhlistettiin tarjoiluun. Yökahvilan ikkuna valaistiin marraskuussa *Valon Voimat* -tapahtuman ajaksi, sillä kävijät halusivat nostaa Yökahvilan esille.

Yökahvilan toimintaa arvioitiin 4 kertaa vuoden 2007 aikana, jolloin muutettiin toimintatapoja ja aukioloaikoja ilmenneiden tarpeiden mukaan. Tammikuussa hankittiin kameravalvonta sekä tehtiin tilaan ja työturvallisuuteen liittyviä parannuksia. Kävijöiden saniteettitiloissa havaittiin keväällä kosteusvaurio, joka korjattiin heinäkuun aikana. Taloudellisen tilanteen rajoitusten vuoksi Yökahvilan aukiolo muuttui epäsäännölliseksi lokakuussa, jolloin yökahvilaan ei voitu enää palkata tilapäistä henkilökuntaa. Yksityishenkilön lahjoitus varmisti kuitenkin Yökahvilan viikonloppu sekä jouluaukiolon. Yökahvila oli joulunpyhiä lukuun ottamatta suljettuna 15.12- 31.12. Yökahvilan työntekijät työskentelivät Sällikodissa Yökahvilan ollessa suljettuna ja Yökiitäjäbussi pysähtyi Yökahvilan edessä ajossa ollessaan.

KOKEILEVAT PROJEKTIT

Yökiitäjä Lepakko

Yökiitäjä Lepakko on 3-vuotinen RAY: n rahoittama etsivän työn hanke, jonka tarkoituksena on löytää sellaiset asunnottomat jotka eivät perinteisillä sosiaalityön keinoilla ja aikatauluilla ole tavoitettavissa ja tarjota heille mahdollisuus päästä palvelujärjestelmän tarjoamiin palveluihin. Yökiitäjässä tehtävä etsivä työ on järjestelmällistä pääkaupunkiseudun ulko- ja julkisten alueiden haravoimista, ihmisten tavoittamista ja yhteyden heihin pitämistä. Linja-autossa oleva yhteistila toimii myös vertaisavun mahdollistajana. Yökiitäjässä työskentelee 3-henkinen sosiaali- ja terveysalan koulutuksen saanut työryhmä. Pääyhteistyökumppanina toimivat Yökahvila Kalkkers, Helsingin kaupungin Asunnottomien palvelut, poliisi ja terveystyöntekijät. Bussilla ei ole

vakinaisia pysähdyspaikkoja, jotta etsivä työ mahdollistuu. Työryhmä suunnittelee ajettavat reitit etukäteen ja niistä tiedotetaan yhdistyksen internetsivuilla ja suoraan ulkona asuville henkilöille. Kiasman aukiolla tosin pysähdyttiin vakituisesti huhtikuun alkuun saakka.

Tammikuussa Yökiitäjä kartoitti pääkaupunkiseudulla yöaikaan olevia yleisiä käymälöitä, joissa tiedettiin yöpyvän asunnottomia henkilöitä. Tavatut henkilöt olivat huonokuntoisia ja iäkkäitä. Vanhin tavattu ulkona asuva henkilö oli 80-vuotias. Pakkasten aikaan Yökiitäjästä jaettiin lämpimiä vaatteita tarvitseville sekä tarjottiin lämmittelypaikka. Helmikuussa aloitettiin konkreettinen yhteistyö Helsingin kaupungin asunnottomien palveluiden etsivän työn työntekijöiden kanssa. 2 asunnottomien sosiaalipalveluiden työntekijää nimettiin viraston puolelta Yökiitäjän yhteishenkilöiksi ja jatkossa he tulisivat mukaan yöaikaan Yökiitäjän matkaan noin kerran kuukaudessa. Ulkoa tavattiin jäteastioissa yöpyneitä ja yksi henkilö saatiin asumaan Sällikotiin. Helmikuun aikana asunnottoman kärry siirrettiin Kauppatorilta postitalon kulmalle, jossa lämpöpuhaltimen edessä maassa asui pitkäaikaisesti yksi henkilö. Elo-syyskuussa Yökiitäjä liikkuu Helsingin keskustan alueiden lisäksi enemmän myös Espoossa, Vantaalla ja Tuusulassa. Marras-joulukuussa kartoitettiin venesatamia, teollisuusalueita ja liikuttiin Itä- Vantaalla ja Itä- Helsingissä. Sateiset ja tuuliset säät vaikeuttivat henkilöiden löytämistä.

Vastoinikäymisiä ja uusia tuulia

Tilapäistä henkilökuntaa käytettiin bussissa runsaasti alkuvuodesta henkilökunnan sairaslomien vuoksi, projektin vastaava irtisanoutui kesäkuussa ja bussin toiminta vaarantui useasti linja-auton hajoamisen vuoksi. Touko, kesä ja syyskuussa jouduttiin liikkumaan myös jalan, yksityisautolla ja matkailuautolla. Taloudellisen tilanteen vuoksi Yökiitäjä ei voinut liikkua joulun pyhinä lainkaan. Syyskuussa linja-auto jäi varikolle ja Ray: n suostumuksella projektin loppuajaksi vuokrattiin minibussi, jonka tilat eivät olleet parhaat mahdolliset projektin alkuperäistä ajatusta varten. Työn sujuvuus ja liikkuminen paikasta toiseen kuitenkin varmistui ja helpottui.

Yökiitäjän pyrkimys lisätä viranomaisyhteistyötä vuonna 2007 onnistui erinomaisesti, yhteistyö Asson, poliisin kenttätoimiston ja selviämishoitoaseman kanssa vakiintui. Myös tieto Yökiitäjän olemassaolosta ja liikkumisesta alkoi levitä ja yksityishenkilöiden soitot ja vihjeet ulkona asuvista lisääntyivät.

Sällikoti

”Usko ja luottamus Sällikodin ideaan antaa meille toimintamahdollisuuksia yhdessä asukkaiden kanssa työskennellä ihmisarvoisen asumisen toteuttamiseksi. Samalla se asettaa haasteen siitä että todella toteutamme sen mikä on hankkeen tavoite: ihmisarvoinen asuminen, toimintakykyinen kansalaisuus ja ihmisarvo asukkaille” Sällikodin hankevastaava helmikuu 2007.

Sällikoti on RAY: n rahoittama 5-vuotinen tuetun asumisen hanke, jonka tarkoituksena on asuttaa 25 pitkäaikaisasunnotonta miestä. Sällikodin henkilöstön rekrytoinnin jälkeen Sällikoti avattiin helmikuun lopussa asukkaille väliaikaisissa tiloissa entisessä Aurora-hotellissa osoitteessa Helsinginkatu 50. Asukkaat valittiin haastattelujen perusteella ja he muuttivat Sällikotiin kadulta, ensisuojusta sekä asuntoloista. Asukkaat olivat olleet asunnottomina noin kymmenen vuoden ajan. Kaikille asukkaille tehtiin huoneenvuokralain mukaiset vuokrasopimukset.

Helmikuun lopussa Kulttuurirahasto myönsi ilman hakemusta Reko Lundanin muistorahastosta 20 000 euron apurahan Sällikodin miesten toimintaan.

Ensimmäisinä toimintakuukausina luotiin toimintamalleja asukkaiden ja henkilökunnan kesken. Tarkoituksena oli saavuttaa yhteistyössä asukkaiden kanssa yhteisölliset toimintatavat ja tuen tarpeen kartoitus yhdessä asukkaan kanssa. Asukkaiden valmiudet arkielämän hoitamisessa vaihtelivat suuresti. Joitakin Sällikodin asukkaita vietti pitkiä aikoja Vartiosaressa remontoiden

huvilan rakennuksia. Sällikodin asukkaat osallistuivat ahkerasti myös Kansalaisareenalla järjestettyihin tilaisuuksiin. 2 Sällikodin asukasta menehtyi vuoden aikana ja yksi asukas joutui sairaskohtauksen vuoksi sairaalaan eikä voinut palata enää Sällikotiin.

Asukkaiden elämänhistorian ja päihteidenkäytön vuoksi Sällikodin toiminta ja asukkaiden asettuminen asumaan ei ollut ongelmattonta. Suurimmaksi yksittäiseksi ongelmaksi Sällikodissa muodostui ulkopuolisten henkilöiden yöpyminen ja häiriköinti. Ongelmatilanteisiin puututtiin ulkopuolisen avun, yksilökeskustelujen, asukaskokouksen ja ennakoinnin avulla. Henkilökunnan työnohjaajana aloitti syyskuussa Antti Särkelä.

Lokakuussa Sällikodin miehiä osallistui Asunnottomien yön tapahtumaan ja marraskuussa Sällikodin miehet osallistuivat kahden taiteilijan toteuttamaan yhteisötaideprojektiin ja Valon voimat tapahtumaan. Muutama asukas vietti joulun ja uudenvuoden pyhät Vartiosaassa. Sällikoti muuttaa vuoden 2008 keväällä varsinaisiin tiloihinsa Helsingin Diakonissalaitokselta vuokrattuihin tiloihin. Muuttoa alettiin valmistella syksyllä 2007.

VIRKISTÄYTYMINEN JA PÄIHEETTÖMÄN ELÄMÄN TUKEMINEN

Vartiosaari ja Soldis

Vva ry:llä on Helsingin kaupungilta vuokralla mantereen puolella osoitteessa Ramsinniementie 47 sauna ja talorakennus, joka on pääosin päihteettömän yhteisön käytössä. Vartiosaassa sijaitsee yhdistyksen jäsenten kunnostama huvila saunoineen. Kiinteistöviraston vaatimusten mukaisesti Soldiksen yleisilme siistittiin talkoilla, sähköt ja saunankatto uusittiin. Soldiksessa kokoontui päihteetön vertaistukiryhmä 4 kertaa viikossa. Kolmen viikon välein Soldiksessa järjestettiin siivous- ja puutalkoot sekä saunottiin päivittäin. Soldiksen päihteettömiin juhannusjuhliin osallistui noin 150 henkilöä ja vuoden vaihteessa järjestettiin sauna-ilta.

Vartiosaassa oli aktiivista toimintaa päivittäin touko - lokakuussa. Vartiosaaren toiminnasta vastasi yhdistyksen vapaaehtoinen jäsenpariskunta. Sällikodin asukkaat remontoivat ja korjasivat talkoilla saaren rakennuksia ja viettivät leirielämää saassa. Vartiosaassa virkistäytyivät asunnottomat, eri hoitolaitoksien, asuntoloiden ja avovankiloiden asukkaat. Sosiaalivirastolta oli mahdollisuus saada taloudellista tukea Vartiosaassa kuntoutumiseen. Yhteysliikenne saaren ja mantereen välillä hoidettiin soutuveneillä ja pienellä moottoriveneellä. Sälli- ja Sällikodin asukkaita vietti saassa joulun ja uudenvuoden vaihteen. Vuodenvaihteen juhliin osallistui myös yhdistyksen työntekijöitä sekä vapaaehtoisia.

Vaikuttamistoiminta Vartiosaaren vuonna 2009 päättyvän vuokrasopimuksen uusimiseksi aloitettiin. Vartiosaassa pidettiin päättäjänäisten saunailta 30.5 ja vihreiden edustajat vierailivat saassa heinäkuussa. Kiinteistövirastoon oltiin myös yhteydessä.

HENKILÖKUNTA JA HALLINTO

Vuonna 2007 kuukausipalkkaisen henkilökunnan määrä oli 20. Yhdistyksessä työskenteli kokoaikaisia vakituisia työntekijöitä 8. Kokoaikaisessa määräaikaisessa työsuhteessa työskenteli 10 ja osa-aikaisia määräaikaisia oli 2. Määräaikaiset työsuhteet perustuivat joko projektirahoitukseen, henkilön omaan toiveeseen osa-aikaisuudesta ja järjestötoiminnan puolella budjettiin. Vva ry:llä suoritti opintoihinsa liittyvän työharjoittelun 5 henkilöä vuoden aikana. Vva ry:llä aloitti 2 työvoimavalmennuksessa ollutta henkilöä huhtikuussa mutta molemmat valmennukset keskeytyivät. Yksi työntekijä työskenteli oppisopimuksella syyskuun loppuun saakka. Henkilöstö osallistui toimipisteittäin työnohjaukseen säännöllisesti.

Vuonna 2007 toiminnasta vastasivat yhdistyksen 6-jäseninen hallitus sekä erikseen palkattu toiminnanjohtaja. Hallitus kokoontui vuoden aikana 10 kertaa.

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkuokous pidettiin 26.3.07 ja sääntömääräinen syyskokous 26.9.07 Tilintarkastuksen suoritti Ersnt & Youngin tilintarkastaja Rabbe Nevalainen ja yhdistyksen jäsen Anja Nysten.

Hallitus vuonna 2007

Kimmo Aaltonen, puheenjohtaja
Antero Hölttä varapuheenjohtaja
Jukka Mäki
Matti Malkki
Hannu Torro
Tuija Nurminen

Varajäsenet:
Mikko Huotari
Ari Lyytikäinen